

KUPPEN I HONDURAS PÅVERKAR ÄVEN GRANNARNA

VFSN:s koordinatör Dario Sanchez berättar om hur kuppen i Honduras har upplevts från andra sidan gränsen. Några månader har gått och livet har börjat återgå till det normala i Nicaragua. I norr har dock kuppen gjort sig mer påmind.

De flesta regeringar i Latinamerika trodde att USA-stödda militärkupper tillhörde det förflutna. Men de hade inte i åtanke att de geopolitiska och ekonomiska intressen som tidigare fått arméer att med våld ta makten i sina egna händer inte förändrats. De folkvalda regeringarna har levt i illusionen att det råder en ny världsordning, att demokratin har kommit för att stanna för evigt och annat inget kunnat förändra detta. Tyvärr misstog de sig.

Syftet med denna artikel är inte att redogöra för hur kuppen i Honduras gått till, utan istället att se konsekvenserna ur ett mer vardagligt perspektiv. Hur har händelserna i Honduras påverkat vardagslivet i Nicaragua? Hur ser vanliga människor på kuppen och vad tror de kommer att ske framöver? Artikeln bygger på intervjuer med Freddy Flores från MCN Somoto och andra boende i Somoto – arbetare, taxichaufförer, hemmafruar, akademiker, företagare för att bara nämna några. Jag har både haft formella intervjuer och informella samtal med olika människor för att inte tala om de resor jag gjort till olika projekt i områdena runt Somoto, San Lucas, Palacagüina och Posoltega. Områden som ligger nära gränsen till Honduras och som därför påverkats i högre grad.

Inte en vanlig morgon

På morgonen den 28 juni vakande jag tidigt. Kvant i sju närmare bestämt. Vanligtvis brukar jag ligga och dra mig på söndagsmorgnarna. Jag vet inte varför jag

vaknade så tidigt men det gjorde jag. Det fanns inte så mycket att göra så jag satte på tv:n för att se om det fanns något att se. Det första jag så när jag slog på tv:n var de första skotten från kuppen i Honduras i direktsändning. Det påminde om scener som utspelats många år tidigare i ett flertal latinamerikanska länder och det var överkligt att se. Men jag var inte förvånad. De senaste dagarna hade det gått rykten om att en militärkupp var på gång. Personligen hade jag trott att det skulle börja i Guatemala, men jag hade fel.

Medierna eldar upp

De första dagarna efter kuppen var omvälvande. Möten hölls på hög politisk nivå och flera ledare gick ut och fördömde kuppen. TV visade intervjuer med president Zelaya i pyjamas från Costa Rica dit han hade flugits efter att ha avsatts av militären. Experter uttalade sig om vad som skett och vad som skulle ske. Allt detta medan vi vanliga människor försökte få ett grepp om situationen med den lilla information vi fick del av. De nicaraguanska medierna har inte direkt underlättat för folk att skapa sig en objektiv uppfattning om vad som hänt. Det finns en enorm missinformation från medias sida. Många har följt högerns linje som rättfärdigar kuppen med att det är konstitutionellt riktigt att avsätta en politiker av Zelayas sort eftersom han hotade den honduranska demokratin.

Det sätt som media behandlar informationsflödet från händelserna i Honduras är mycket farligt.

De demoniserar det goda och skrämmer folket med pappers-tigrar. Några väntar bara på att det spända läget ska leda till en upptrappning som i sin tur kan komma att leda till att någon av de två arméerna ska råka skjuta det första skottet vilket skulle göra slut på det relativa lugn som än så länge råder vid gränsen. Den bild som media målat upp av läget har lett till att den vanliga nicaragu-anen börjat tro att det finns en reell risk för krig mellan Honduras och Nicaragua. En eftermiddag när jag åkte till Metrocentro i Managua frågade flickan som tagit min beställning om det var sant att det skulle bli ett nytt krig.

Zelaya i Nicaragua

Det har nu gått mer än två månader sedan kuppen. President Manuel Zelaya, eller "pilgrims-presidenten" som han också kallas av en del, har sedan en tid tillbaka etablerat ett högkvarter i Ocotal nära gränsövergången Las Manos. Han säger att han bedriver sin motståndsrörelse därifrån och är i kontakt med sina anhängare. Zelaya har talat om risken för ett inbördeskrig något som ledde till att tusentals honduraner korsade gränsen för att ansluta sig till honom i Ocotal. Detta ledde till ökad spänning i Nicaraguas norra gränskommuner. Man spekulerade i att Zelayas närvaro skulle leda till en våg av flyktingar och anhängare till motståndsrörelsen vilket skulle kunna leda till motsättningar vid gränsen mellan Nicaragua och Honduras. Dessa farhågor kan verka, åtminstone för tillfället, överdrivna.

Norra Nicaragua mera påverkat

Livet i Nicaragua verkar fortsätta som vanligt, den ekonomiska krisen, arbetslöshet och politiska strider är vardagsmat och svininfluensan fortsätter sprida rädsla och förvirring i samhället. Det normala livet har inte förändrats mycket sedan kuppen i grannlandet. På riksnivå märker man en viss spänning mellan de centralamerikanska länderna men för den vanliga människan och för massmedia har militärkuppen börjat förlora aktualitet. Men talar man med människor som bor i vissa områden anser de att det finns risker med läget i Honduras, något som kan leda till både sociala och ekonomiska konsekvenser.

Försäljare och företagare i Somoto oroar sig över spänningen längs den honduranska gränsen. De menar att det faktum att Manuel Zelaya befinner sig i Ocotal kan få negativa konsekvenser för relationen mellan grannländerna vilket i sin tur kan påverka det lokala näringslivet. Jag har hört samma oro från lokalbefolkningen i Palacagüina, San Lucas och Somoto som alla ligger på några kilometers avstånd från Ocotal. För dessa människor är kampen för överlevnad viktigast och då får principiella frågor stå åt sidan. Även högern ogillar Zelayas närvaro och har även agerat. En representant för den politiska högern åkte till Ocotal för att be Manuel Zelaya att lämna Nicaragua.

Kuppen har även påverkat nicaraguanerna på andra sätt. Sätt som kanske varit än mer påtagliga. Tidigare fanns en nära relation mellan nicaraguaner och honduraner. Efter kuppen har flera nicaraguaner utvisats ur Honduras av militären. Många nicaraguaner är rädda för att resa över gränsen

eftersom alla resenärer kontrolleras. Är man "nica" blir man ofta avfärdad som terrorist eller Chavez-anhängare. Militären har även använt våld mot nicaraguaner som bor och arbetar i Honduras. I Somoto är det vanligt att vara resande försäljare av kakor, bröd och annat ätbart.

Idag en öde vägkorsning. Men bilden var helt annan när sandinister blockerade vägen för högerns parlamentsledamöter på väg till president Zelaya i Ocotal. Högerns syfte var att få honom att lämna landet eftersom han ansågs vara en risk för Nicaraguas säkerhet.

Foto: Darío Sánchez

Även kaffeodlare och andra näringsidkare reser som en del av sitt arbete. Dessa resor har inte bara skett inom Nicaragua utan även mellan länderna. Det har nu avbrutits. Alla sportsliga och kulturella evenemang mellan grannländerna har skjutits upp på grund av den ansträngda relationen.

Framtiden

Vad som kommer hända i framtiden beror självklart på utvecklingen i Honduras och vem som vinner det stundande valet. Det är troligt att Nationalistpartiet vinner, vilket skulle innebära att en högerextrem kandidat som var en av männen bakom kuppen kommer till makten. I så fall kommer troligtvis Daniel Ortega inte erkänna den nya regeringen och konflikten kommer att finnas kvar på internationell nivå. De Latinamerikanska länderna, särskilt de med vänsterregeringar kommer fortsätta driva kampanjen att Honduras regering inte är legitim. Det är dock inte troligt att något liknande kommer hända i Nicaragua.

Samhällskontexten är väldigt olik den i Honduras. I dag finns en acceptans mellan de politiska partierna och man respekterar den nicaraguanska regeringen.

Den nicaraguanska regeringen vill få Zelaya tillbaka till makten. Kuppen i Honduras har i högsta grad påverkat ALBA-samarbetet. För varje dag som går blir det svårare och svårare att få tillbaka Zelaya till makten, vilket ökar den sittande presidentens, Roberto Michelettis, möjligheter att behålla makten. Att få

tillbaka Zelaya till makten är viktigt för att kunna fortsätta det politiska projektet för ett vänsterstyrt Latinamerika. Det är svårt att uttala sig om de politiska och ekonomiska konsekvenserna, vi får helt enkelt vänta och se. Konsekvenserna för synen på demokratin är dock uppenbar. Kuppen i Honduras har visat att tiden då demokratin sätts åt sidan för att de folkvalda inte gör som makten vill är inte förbi. Det kommer krävas mycket tid och arbete för att reparera.

Åter i Honduras

Efter artikeln skrevs har Zelaya lämnat Nicaragua och återvänt till Honduras. Han befinner sig på Brasiliens ambassad.

Medlingssamtal pågår mellan kuppregeringen och Zelayas administration men ännu finns ingen lösning.

Dario Sanchez

VFSN:s koordinatör i Managua

Översättning: Caroline Johansson
hej_carro@yahoo.se